

tone från flanken beskjutas i dess längdsträckning.

Mr. Forbes, som nog lärt sig känna de stora förluster, tyskarne i början af kriget led o vid dylika infanterianfall, såsom vid Vörtz och Spicheren och preussiska gardets¹ förtidiga anfall mot S:t Privat i bataljen vid Gravelotte, kan nog hafva rätt i sin antydan, att furst Schahovskois artilleri icke hunnit eller förmått tillräckligt förbereda stormningen af positionen. Enligt uppgift hade han också endast 5 batterier eller 40 kanoner i elden. General Krüdener disponerade öfver 10 vid större artilleristyrka, men hvaraf enligt Nationalzeitung i brist på tjenliga positioner blott en del kunde användas.

För sin berättelse om tillståndet i arméns rygg skulle Tit. Forbes förtjena att t. v. få sin plats i Bukarest. Af hans och korrespondentens i Nationalzeitung berättelser kan man finna, att åtminstone två brigader infanteri, hvartill ett artilleri om 100 kanoner och 2 å 3 kavalleribrigader efter striden återstodo helt och hållet intakta. Det var ett respektabelt arriégarde. Men de i skyttekedjor efterhand utkastade och sammanblandade kompanierna kunna, då de måste draga sig tillbaka, omöjligt i hast särskiljas och ordnas. Efter striden vid Vörth t. ex. hade de engagerade preussiska trupperna icke en ordnad bataljon, 20 knappt nog ett kompani. De skilda stridsgrupperna bestodo af officerare och soldater från skilda bataljoner och regimenten. Att dylika samlingar nu betäckte återtagsvägen från Plevna var en oordning fullkomligt i sin ordning. Man kan antaga att, om behofvet fordrat, soldaterna skulle ställt sig i led och linje under hvilket kommando som helst. Dessutom består det stora flertalet sårade af lätt sårade, som gå till ambulanserna på egna ben och efter nödig omplåstring fortsätta vägen framåt. Läger man härtill trossen, som i mindre afdelningar stöter till från alla håll och transporterna af svårt sårade, så blir visst återtagsströmmen oredig. Men icke är det skäl, att häröfver skrika så 30 ur full hals, som den uppskrämde Mr. Forbes gör, till sin egen skam. Ty för en sådan fältherre passar det sig icke. Sannt är, att han vid den jemnt segrande tyska hären icke hade tillfälle att se denna sida af kriget. För afgjordt får man anse, att andra dagen efter striden åtminstone en armékorps stod fullt stridsfärdig vid Osma. P. S. Ett utländskt telegram uppgifver t. o. m., att efter striden Krüdener stod kvar i Trstenik, Schahovskoi i Pelischat. Troligen dock endast förposten.

40 154 KRIGSTEATERN. *Morgonbladet n:o 198, 27. VIII 1877*

De senaste officiella meddelandena från Donauarmén lemna ett nytt lysande bevis för den utländska pressens och telegrambyråernas opålitlighet. Alltsedan senare strider vid Plevna hafva alla blad varit fulla af turkiska anfällsmarscher och segrar. Osman pascha slog ryssarne vid Selvi – Mehemed Ali slog dem vid Rasgrad och dessutom vid Kesrova, ett par mil från Tirnova. Suleiman pascha gick öfver Balkhan och fattade Alis venstra hand framom Bebrova och Elena, på enahanda 50 afstånd från Tirnova. – De flesta tidningar bestå sig någon Moltke *in*

¹ Så garde det var fick det lof att stanna på halfva vägen, söka skydd i chaussédiken eller ligga raklångt på marken, medan artilleriet ryckte fram till dess räddning och Sachsarene hunno kringgå fienden. Men det misslyckade försöket hade kostat en tredjedel af de anfallande.

nuce. Det var för dessa solklart, att Ryssarne måste utrymma Tirnova och högst antagligt, att den vid Schipka stående styrkan skulle blifva tagen, troligen enligt Turkarnes lofliga sed hvarje man deraf stympad och halshuggen. Äfven de svenska större bladen äro naturligtvis försedda med dylika strateger; och det är verkligen komiskt att se, huru kallblodigt en ny krigsplan af dem uppgöres för hvarje nytt telegram, utan allt hinder af de tidigare, lika insigtsfulla och tvärsäkra fingervisningarne. Troende och beundrande läsare torde alltså icke saknas.

Äfven i detta blad har ett och annat af dessa utlandets bedömanden influat, likväl med varsamhet. – Då källan alltid angifves, böra såväl uppgifter som omdömen tagas för hvad de äro, enskilda uttalanden, som kunna innehålla mera eller mindre sanning, men som icke kunna göra anspråk på någon absolut tillit. Så förhåller sig äfven med den nyligen införda längre korrespondensen om tillståndet vid Ryska hären af en Timeskorrespondent, hvars ton vittnar om allvarlig undersökning och opartiskhet. Han synes dock glömma, att England aldrig uppställt en armé i Europa af ens 100 tusen man, och att föga någon förvaltning visat sig så afskyvärdt dålig som den engelska på Krim. – Ryska hären måtte väl ej totalt sakna egen militärisk train, ehuru intet land kan prestera en sådan tillräcklig för hundratusental stridande. – Äfven Tyska armén måste i Frankrike begagna massor förbönder, ända från det inre Tyskland. – Med renligheten i lägren kan det vara en annan sak, ehuru äfven den torde vara svår att handhafva, då dröjsmålet på en ort är tillfälligt och tvunget.

Det telegram från Ryska högvarteret, som korrt förklarade de utländska berättelserna för osanning och höll på det gamla, att inga nyheter äro goda nyheter, kunde föga verka i utlandet. Den officiella tystnaden hade utan tvifvel gifvit dikterna kredit. Men sedan det numera icke kan betvivlas, att Suleiman's hela armé ännu befinner sig söderom Balkan och åtminstone till största delen framför Schipka-passet ramla med dennas diktade bragder också alla öfriga dikter. Förlägenheten är stor, och man skyller på Turkiska krigsministern såsom upphofsman. Denne, numera sultans, beryktade svåger har väl i diktkonst öfverträffat sin aresterade företrädare Redif Pascha, jemte det han verkligen synes åstadkommit större drift i affärerna. Men obestridligt är, att ett stort antal korrespondenter meddelat de ogrundade underrättelserna såsom eget vetande – en i denna befattning förlätlig svaghet. Antagligt är dock, att en del byråer och redaktioner, hvilka under alla förhållanden upphjelpa Turkiets affärer, föga bekymrat sig om notisernas sanningsenlighet. Icke blott turkofilismen, d. v. s. rysshaget, spelar härvid en rol, utan kanske främst kursen på de eländiga Turkiska pappren, på hvilka hvarje Turkarnes framgång eller blott utsigt härtill lemna någon marks förtjenst. Men äfven ett antal hedersama blad och korrespondenter hafva blifvit bedragna, och de befinna sig nu i mesta förlägenhet.

Eljest är det förunderligt, att man haft så svårt att utfinna väg för Suleimans förening med Serdar skrem (öfverbefälhafvaren). Åtminstone två mindre pass och två stora öfvergångar, den ena beqvämare än den andra, österom Hainkiöi, stå honom till buds. – Men likväl lät man honom förjaga ryssarne från den svåra ridvägen genom detta pass och gå öfver genom det ena eller båda de närmaste. Feradsisch, som torde vara föga bättre, och Jeniköi-passet, äfven svårt, ledande genom den s. k. jernporten (Demir-kapu), den förra vägen nedstigande till Elena, den senare gående till Osman-bazar, men med en biväg till Bebrova. Det var på denna general Gurko före sin Balkanöfvergång rekogno-

scerade Abdul-Kerims ställning åt denna sida. Det hade föga att betyda, om Suleiman genast eller först efter förening med Mehemed Ali kom på denna väg och ryckte mot Tirnova. Det antagliga är, att han icke vågade någon öfvergång, så länge ryssarne innehade Schipka passet, hvarifrån de kunde åter framgå i båda armeernas rygg m. m. Men utan afseende härpå placerade man honom utanför Tirnovas portar.

10 Det finnes intet skäl att betvifla, att Ryssarne från Kesrova, på afsatsen norrom Bebrova-Elena dällderna, på hvilken turkarne retire-
 10 rade från Tirnova till Osman-bazar, rekognoscerat Turkarnes ställ-
 ning och återvändt efter en förpoststrid, som förvandlades till en batalj,
 vunnen af den här framryckande Mehemed Ali. Likalitet, att Osman
 pascha å sin sida rekognoscerat från Lovatz eller Lovatscha mot Selvi,
 mött motstånd och gått tillbaka – den andra stora bataljen, äfven den
 förvandlad till ett stort nederlag för Ryssarne. Att de officiella rappor-
 terna om dessa småstrider icke förringa dem, framgår deraf, att de resp.
 armeernas ställning ännu 10 dagar efter desamma var oförändrad.
 Saken är den att både Mehemed Ali och Osman äro från Lom och
 Osma så väl öfvervakade, att det icke är dem lätt att vända här hopade
 20 ryska korpsers flank och rygg och vände sig mot Tirnova.

Det har tidigare erinrats, att både från Tirnova och Gabrova vägar
 leda till Selvi ock vidare till Lovatz. – Den sistnämnda sträckan torde
 vara mycket svår, emedan vägen går tvärsöfver dal och berg, nära
 Lovatz (315 f. h.) af 1 400 fots höjd. – Härifrån går väg rakt i söder till
 en betydlig stad Trojan (1404 f.) och derifrån vidare öfver Balkankam-
 men (4 à 5 tusen fot) till närheten af Karlova, hvarifrån väg åt öster till
 Kasanlyk. – Mellan båda orterna går äfven från Kalofvar en ridväg
 öfver bergen till Trojan, och från denna stad äfven en mindre väg till
 vägen Lovatz-Selvi nära sistnämnda ort. Äfven dessa pass från Karlo-
 30 va och Kalofer har man låtit Suleiman hota. Hvad han der haft att
 göra, är outredt. Hans förbindelse öfver dem med Osman-pascha torde
 varit oförhindrad, ty man har icke sett anföras, att Ryssarne skulle
 belagt sagde pass. I öfrigt må nämnas, att från Karlova en stor farväg
 går rätt i söder till Filippopol.

Känt är, att från Lovatz farväg vesterom Vidfloden går åt norr till
 Plevna, till den stora stråten från Rustschuk till Sofia, nordost-sydvest.
 Men till denna leder äfven en åt vester gående mindre väg direkt från
 Lovatz. Då det talats om, att Ryska kavalleriet skulle gått öfver
 Vidfloden och att Osman-Paschas kommunikation med Sofia och
 40 Konstantinopel skulle vara afbruten, bör väl detta förstås så, att
 öfvergången skett mellan Plevna och Lovatz. Ryssarne skulle då hafva
 slutat med början – som icke blef af. Ty då lunkade kavalleriet
 beskedligt i infanteriets spår till Bulgareni, låg der några dagar, utan att
 bry sig om vid och Plevna, och fortsatte sedan till Nicopoli. Det var den
 franska metoden icke de fyra Tyska ulanernas. Men ryktet om
 Vidöfvergången tål väl att bekräftas. I Turkarne vid Schipka synas
 vederbörande fått sina mästarare i att rusa med hjessan mot väggen. För
 dem äro 20 timmar i denna sysselsättning en småsak. De hålla på
 dermed i 3–4 dygn natt och dag.